

Mystieke en verborgen geheimen

Op deze route met start en eindpunt bij de VVV Tubbergen, Raadhuisplein 4, komt u langs Havezate De Eeshof en Herinkhave. Verder ziet u langs de route Mariakapellen en landkruisen en de legendarische Kroezeboom. De Pancratiusbasiliek in Tubbergen is dagelijks geopend van 9.00 tot 17.00 uur.

De route heeft twee varianten. De lange route is ruim 44 km, maar u kunt ook een verkorte versie van 32,5 km fietsen. Zeker bij de lange tocht is het aan te raden voldoende eten en drinken voor onderweg mee te nemen. De meeste wegen en fietspaden zijn het hele jaar goed berijdbaar, met uitzondering van enkele korte stukken onverharde wegen en paden.

Meer informatie over Tubbergen vindt u op www.vvvtubbergen.nl

A Pancratiusbasiliek

Al in de 13de eeuw is er sprake van een kapel in Tubbergen dat toen kerkelijk onder het kerspel (parochie) Ootmarsum viel. In de 15de eeuw kwam er een éénbeukige kerk voor in de plaats en in de 16de eeuw werd de massieve toren er tegenaan gebouwd. In de 19de eeuw werd de kerk vervangen door de huidige, maar de toren bleef gespaard. In het jaar 2000 is de kerk

Routebeschrijving

1. Staande met de rug naar de ingang van VVV Tubbergen **LA richting kerk. GB, Raadhuisplein. A**
2. **Einde weg LA. GB, Grotestraat.**

3. **RD, kruising oversteken, Hardenbergerweg.** **B**
4. **1ste weg LA** recht tegenover ingang van de Eeshof, **Huyerenseweg** **C D**
5. **RA, fietstunnel onder Tubbergeresweg nemen, Naamloos.**
6. **Bij einde fiets-tunnel RA. GB, Huyerenseweg.**
7. **RD, bij ANWB wegwijzer 66287 weg naar links volgen, Huyerenseweg.**
8. **1ste weg LA, onverharde weg met verhard fietspad, Veldweg.**
9. **Na ca. 270 m. 1ste onverharde weg LA, Naamloos.** **E**
10. **Einde weg LA, verhard fietspad langs verharde weg. GB, Almeloseweg.** **F**
11. **Bij einde fietstunnel LA. Voorzichtig met oversteken, drukke weg! Almeloseweg.**

verheven tot Basiliek, o.a. vanwege de 35, door vijf generaties van de befaamde glazeniersfamilie Nicolas vervaardigde, gebrandschilderde ramen die de basiliek rijk is. De kerk is vaak ter bezichtiging geopend.

B Havezate Eschede / De Eeshof

Hoewel voor het eerst genoemd in 1316, was deze oorspronkelijk "Hof van Tubbergen" genoemde plek al vele eeuwen bewoond. Van de 15de tot het begin van de 19de eeuw was de havezate in het bezit van de familie Van Eschede. Daarna werd het diverse malen verkocht. In 1844 werd het huis gehuurd door burgemeester Schaepman van Tubbergen. Februari 1845 werd hier zijn zoon Herman geboren, de latere staatsman, wiens standbeeld sinds 1927 op de Tubberger Esch staat. Tegenwoordig is de Eeshof een bejaardenhuis. Het complex werd in 1962 en 1983 ingrijpend verbouwd zodat alleen de voorgevel nog over is van het oorspronkelijke 18de eeuwse gebouw.

C Oprijlaan Eeshof

Het eerste stuk van de Huyerenseweg maakte vroeger deel uit van de "zichtas" van de Eeshof. De aanleg van dit soort oprijlanen kwam in de 18de eeuw in de mode en was voornamelijk bedoeld om bezoekers te imponeren.

D Landkruis ABTB Tubbergen

Verscholen in een bosje rechts van de weg staat dit landkruis, opgericht in 1989 ter ere van het 75-jarig bestaan van de ABTB in Tubbergen. Vanaf de inwijding is het voormalige corpus tweemaal door zinloos vandalisme vernield. Hierna is gezorgd voor een corpus dat het vandalisme beter kan doorstaan. De familie Pinners, eigenaar van de ondergrond, houdt vandaag de dag

een oogje in het zeil en verzorgt het onderhoud. De LTO, opvolger van de ABTB, geeft hiervoor jaarlijks een bijdrage.

E Erve Volmerinck

Het oude erf Volmerinck wordt in 1334 voor het eerst genoemd. Het was toen een hof van de Bisschop van Utrecht. De huidige bewoners hebben de oude gebouwen in authentieke stijl gerestaureerd. De boerderij fungeerde in de 17de en 18de eeuw regelmatig als schuilkerk voor de katholieke gelovigen van Tubbergen. U rijdt over het erf. Blijf s.v.p. op de weg en respecteer de privacy van de bewoners. Boerderij en erf zijn NIET voor bezichtiging toegankelijk.

F Schaepmanmonument

De sjagrijnig kijkende heer die hier op de Tubberger Esch drie-maal levensgroot in brons is uitgebeeld, is de bekende priester en staatsman Schaepman die in Tubbergen zijn jeugd doorbracht. Zijn vader was er burgemeester. Schaepman was het boegbeeld van de R.K. Staats Partij en genoot bij de merendeels bijna hartstochtelijk katholiek te noemen burgers van Tubbergen groot aanzien. In 1927 werd het standbeeld door de dankbare burgers van de gemeente opgericht.

G Monnikenbraakweg

De weg is genoemd naar de monniken van het klooster in Albergen die hier veel grondbezit hadden. Op de (braakliggende) heide die hier vroeger was, stonden o.a. hun bijenkorven. Honing was eeuwenlang de enige zoetstof die beschikbaar was.

12. 3de weg RA. GB, Grotestraat.

Pas op: gewoon doorgaande weg naar rechts volgen.

13. RD, naamswijziging weg, Oldenzaalseweg.

14. RD, verharde weg wordt verhard fietspad. Doorrijden tot rotonde, Oldenzaalseweg.

15. Bij rotonde LA, Haarweg.

16. 1ste weg RA, parallelweg, Oldenzaalseweg.

17. 1ste weg RA. Verharde weg wordt onverharde weg met verhard fietspad, Monnikenbraakweg. G

18. 2de weg RA, Steenkampsweg.

19. 1ste weg LA.

Fietspad aan overkant weg, Kloosteresweg.

20. Bij rotonde aan einde weg LA, Ootmarsumseweg.

21. 4de weg LA, bij ANWB wegwijzer 22186. Onverharde weg, Herinckhaveweg. **H**

22. Einde weg RA, Jan van Arkelweg oversteken (drukke weg!) en parallelweg nemen. GB, Oldenzaalseweg.

23. 1ste weg LA. Onverharde weg met fietspad wordt verharde weg, Lansinksweg. **I**

**24. Bij 1ste kruising LA, Wiescherts-
weg.**

**25. RD, kruising met Reutummerweg oversteken, Arke-
weg.**

26. Einde weg RA, Kapsweg. **J**

27. Einde weg LA, Snoeymansweg.

H Havezate Herinckhave

Dit prachtig gelegen adellijke huis met de erachter liggende watermolen dateert uit de 1ste helft van de 18de eeuw en is gebouwd op of vlakbij de plaats van een veel oudere voorganger. Het huis werd in de loop der tijd enige malen verbouwd en een grote brand in 1959 reduceerde het gebouw praktisch tot een ruïne. In de 70-er jaren van de vorige eeuw kreeg het huis na een grondige restauratie het huidige aanzien. In het linker bijgebouw (als u voor het huis staat) is nog de huiskapel aanwezig. Deze diende in de 17de en 18de eeuw als katholieke schuilkerk. In 1758 kreeg men vanuit Rome zelfs officieel toestemming om er kerkdiensten te houden.

I Kroezeboom

Deze zomereik van ca. 600 jaar oud wordt beschouwd als de oudste eik van Twente. Tijdens de onderdrukking van het rooms-katholieke geloof in de 17de en de 18de eeuw werden bij de boom stiekem religieuze bijeenkomsten gehouden. Vandaar de naam, "kroeze" betekent "kruis". De bijeenkomsten trokken honderden gelovigen, want velen in de regio waren katholiek gebleven. In 1916 schonk de baron van Bönninghausen (van Herinckhave) de boom met de grond er omheen aan de parochie Tubbergen.

J Kapsweg

Volgens een legende genoemd naar een boerenknecht, Kaps genaamd, die ooit op de boerderij Geerdink-Johannink bij Vasse gewerkt en gewoond zou hebben. Hij was niet erg gelovig en verzuimde vaak kerkdiensten. Tot grote ergernis van de boerin die hem regelmatig met hel en verdoemenis dreigde als hij zijn leven niet beterde. Na weer zo'n confrontatie verdween de

knecht van de boerderij en werd pas de volgende dag gevonden, hangend aan een boomtak, precies op de grens van Tubbergen en Vasse. Omdat geen van beide parochies de man op hun kerkhof wilden hebben, werd Kaps ter plaatse onder de boom begraven. Sindsdien heet die plek het Kapsveld en de weg er langs werd later ook naar hem genoemd.

K Kerk Vasse

Links van de weg staat de katholieke kerk van Vasse. Rechts van de hoofdingang is de plaquette van de vier Mariakapellen aangebracht. Vasse maakte vanouds deel uit van het kerspel Ootmarsum. Op initiatief van aartspriester en pastoor van Tubbergen Henricus Bloemen werd Vasse in 1803 een zelfstandige parochie. De eerste kerk stortte nog tijdens de bouw in. In 1836 kreeg de kerk het huidige aanzien.

L Höllweg

Vanaf de kerstening in de 9de eeuw was het verplicht om de stoffelijke resten van overledenen via deze weg naar Ootmarsum te vervoeren om daar op het kerkhof te worden bijgezet.

M Mariabeeld in muur voormalig klooster

In Vasse werd in 1931 nabij de dorpskerk een klooster gebouwd met de naam Sancta Maria en een aangrenzende school. Er woonden achttien zusters van de Zusters Dochters van Onze Lieve Vrouw uit Nijmegen. De zusters waren voornamelijk werkzaam in het onderwijs aan kleuters en meisjes.

De nonnen hebben ruim 40 jaar het klooster bewoond, tot in 1974. Daarna werd het een hotel, nu is het een conferentie-

28. Einde weg LA, F.J. Groothuisweg.

29. Bij kruising RD, Beekzijdeweg.

30. Einde weg RA, Denekamperweg.
K

31. 1ste weg LA voorbij het landkruis, Bovenesweg.

32. 2de weg LA.
Onverhard fietspad langs onverharde weg, Höllweg. **L**

33. Einde weg LA, Hooijdijk.

34. RD, verhard fietspad langs weg nemen. Voorzichtig, steile afdaling!
Hooijdijk. **M**

35. Direct voorbij klooster RA. Verhard pad, Zusterpädke. N

Pas op: snelheidsremmende obstakels vlak voor einde pad.

36. Einde pad LA. GB, Kloosterhof.

37. Einde weg RA. GB, Manderseweg.

38. 2de weg LA, Am-sinksweg.

39. 1ste weg RA, Voortsweg.

Afkorting route:

Het is mogelijk de route in te korten tot ongeveer 32,5 km door de aanwijingen bij de punten 61 t/m 64 te volgen

40. Einde weg RA, Uelserweg. O

41. 2de weg LA, Plasdijk. P

42. 1ste weg LA. Deels verhard fietspad langs onverharde weg, Oude Uelserdijk

43. 3de verharde weg RA, Wanmakersweg. Q

en opleidingscentrum. Een beeld aan de voorgevel herinnert nog aan de oorspronkelijke functie van het gebouw. Het is een beeld van Jeanne de Lestonnac, die de stichter was van de kloosterorde die hier huisde. De maker van het beeld is Mari Andriessen. Van zijn hand is ook het bekende beeld De Dokwerker, dat te zien is in Amsterdam.

N Lourdesgrot kerkhof Vasse

Tegenover de kruidentuin staat links van het pad in een hoek van het kerkhof een Lourdesgrot met een beeld van Maria en daarvoor een beeld van de geknielde Bernadette Soubirous. De grond waarop de grot staat, maakte vroeger deel uit van de kloostertuin.

O Landkruis

Tussen het fietspad en de weg staat het derde landkruis dat in 1953 ter gelegenheid van het 50-jarig priester-jubileum van pastoor Bijland op het gebied van de parochie werden geplaatst.

P Mariakapel Mater Dei - Mater Mea

Een paar honderd meter voorbij het landkruis staat op de hoek van de Uelserweg met de Plasdijk een van de vier Mariakapellen die in 2002 werden geplaatst. De Mariakapel wordt aangeduid als 'Mater Dei - Mater Mea' - Moeder van god - Mijn Moeder.

Q Mariakapel Regina Pacis

Op de hoek van de Wanmakersweg met de Manderveenseweg, staat de laatste van de vier kapellen die in 2002 werden geplaatst. De Mariakapel draagt de volgende naam 'Regina Pacis' - Koningin van de Vrede.

R Vredeskruis

Na ca. 220 m. ziet u links van de weg een landkruis. In 1938 was er in de omgeving van de Bothofweg bij Geesteren onenigheid ontstaan over de eigendomsrechten van een stukje grond. De toenmalige eigenaar Blokhuis heeft het probleem opgelost door op deze grond een landkruis op te richten en wel een vredeskruis. In 2002 is het landkruis de laatste keer gerestaureerd. De gemeente Tubbergen heeft een bankje bij het kruis geplaatst.

S Missiekruis

Rechts van de weg is tegen de zijmuur van de St. Pancratiuskerk een kruis bevestigd. Het is waarschijnlijk een "missiekruis" dat uit de 19de eeuw dateert. Missies werden tot in de tweede helft van de 20ste eeuw om de vijf jaar gehouden door o.a. Redemptoristen en Franciscanen om de parochianen op het rechte (katholieke) pad te houden. Geesteren behoorde oorspronkelijk ook tot het kerspel Ootmarsum. Dat betekende iedere zondag een flinke wandeling voor de gelovigen over de destijds bar slechte zandwegen. In 1576 werd Geesteren bij de nieuwe parochie Tubbergen gevoegd. De huidige kerk dateert van 1820.

T Tuinkapel in Geesteren

Rechts van de weg staat in de tuin van de pastorie een Mariakapel. Pastoor Smits is eind jaren '80 van de vorige eeuw tijdens een van zijn vele fietstochten door de landelijke omgeving van Twente geïnspireerd geraakt door de kapellen en landkruisen die hij tegenkwam. Hij heeft het idee opgevat een tuinkapel te bouwen in het schaduwrijke bosje bij de pastorie. Op deze manier trachtte hij de sfeer van het buitengebied in het dorp te brengen. Het beeld in de kapel is een piëta. Een piëta-voorstelling bestaat uit een Moeder Maria met het lichaam van de gestorven Jezus op haar schoot, na de kruisafname, met of zonder kruis op de achtergrond. De woordbetekenis (van piëta) is zichtbaar in de liefde en droefheid van een moeder die treurt om haar gestorven zoon. De Mariakapel staat op privéterrein. Respecteer s.v.p. de privacy van de bewoners.

44. *Einde weg RA, Manderveenseweg.*

45. *1ste weg LA, Bovenbroeksweg.*

46. *Einde weg LA, Hardenbergerweg.*

47. *Na ca. 50 m. 1ste weg RA. Voorzichtig met oversteken. Drukke weg! Bothofweg. **R***

48. *RD, naamswijziging weg, Schollinksweg.*

49. *Einde weg LA, Langeveenseweg. **S***

50. *Einde weg voorbij kerk RA, Dorpsstraat.*

51. *Na ca. 20 m. 1ste weg RA, Vriezenveenseweg. **T***

52. *Omkeren (GB). Vriezenveenseweg.*

53. *Einde weg LA, Dorpsstraat.*

54. *2de weg RA, Huyerenseweg.*

55. Bij T-splitsing bij ANWB wegwijzer 66287 weg naar rechts volgen, Huyerenseweg.

56. Na ca. 450 m. fietstunnel aan linkerkant nemen, Naamloos.

57. Vanuit fietstunnel LA, GB, Huyerenseweg.

58. Einde weg RA, Hardenbergerweg.

59. RD, kruising oversteken, Grotestraat.

Pas op: gevaarlijke kruising.

60. 1ste weg RA, Raadhuisplein.

EINDPUNT ROUTE

Beschrijving verkorte route:

61. Einde weg LA, Uelserweg.

62. Bij rotonde RD, Uelserweg.

63. 6de weg LA, Grotestraat.

64. 1ste weg RA, Raadhuisplein.

EINDPUNT ROUTE

